

Quickscan Wet natuurbescherming Gemeente Smallingerland Ontwikkeling Zwembad Sportlaan te Drachten

COLOFON

BUREAU FAUNAX
Tijnjedyk 89
8936 AC Leeuwarden
+316 83 77 25 48
info@faunax.nl
www.faunax.nl
Lid van Netwerk Groene Bureaus

Quickscan Wet natuurbescherming Gemeente Smallingerland Ontwikkeling Zwembad Sportlaan te Drachten

Leeuwarden, maart 2021

In opdracht van:
Gemeente Smallingerland

Uitvoering:
Bureau FaunaX

Rapportage:
Mevr. A. Wieringa

Foto's:
Bureau FaunaX

Autorisatie:
Dhr. J. Groen

Foto's voorpagina:
Impressie van het plangebied

© Bureau FaunaX. Gebruik en overname van gegevens alleen toegestaan met volledige bronvermelding:
Bureau FaunaX (2021). Quickscan Wet natuurbescherming, Gemeente Smallingerland/ Ontwikkeling Zwembad Sportlaan te Drachten. Rapport 21048, Bureau FaunaX, Leeuwarden.

Disclaimer: In deze rapportage worden de resultaten van een onafhankelijk onderzoek behandeld. Bureau FaunaX heeft een adviserende rol en spreekt zich niet uit over de wenselijkheid van het plan waarop dit onderzoek betrekking heeft. Dit onderzoek is zo zorgvuldig en nauwkeurig mogelijk uitgevoerd. Het voorkomen van beschermde soorten is echter onvoorspelbaar. Aan dit rapport kunnen geen rechten worden ontleend. Op dit onderzoek zijn onze algemene voorwaarden van toepassing, zoals gedeponeed bij de Kamer van Koophandel te Leeuwarden.

INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING.....	1
1.1 Aanleiding	1
1.2 Doel	1
1.3 Onderzoeksopzet	1
1.4 Ligging en karakteristiek van het plangebied.....	2
2. RESULTATEN QUICKSCAN	4
2.1 Flora.....	4
2.2 Vogels	4
2.2.1 Jaarrond beschermde vogelnesten	4
2.2.2 Overige (broed)vogelsoorten.....	5
2.3 Zoogdieren	6
2.3.1 Vleermuizen	6
2.3.2 Overige zoogdiersoorten	7
2.4 Reptielen en amfibieën	8
2.5 Vissen	9
2.6 Ongewervelden	9
2.7 Gebiedsbescherming.....	10
2.7.1 Stikstofgevoeligheid	10
2.8 Houtopstanden	11
3. SAMENVATTING EN CONCLUSIES	12
3.1 Overzicht beschermde soorten	12
3.2 Effectbespreking en aanbevelingen.....	12
3.2.1 Jaarrond beschermde nesten (huismus)	12
3.2.2 Algemeen voorkomende broedvogels	12
3.2.3 Vleermuizen (verblijfplaatsen)	13
3.2.4 Amfibieën (poelkikker)	13
3.2.5 Vrijgestelde- en niet beschermde soorten: de zorgplicht.....	13
3.2.6 Houtopstanden	14
3.3 Overzicht vervolgstappen.....	14
4. BRONNEN EN LITERATUUR.....	15
BIJLAGE I WET- EN REGELGEVING	- 1 -
Wnb Soortbescherming.....	- 1 -
Vogels en verstoring	- 1 -
Vrijgestelde soorten provincie Fryslân.....	- 1 -
Voorwaarden vrijstellingen	- 2 -
Zorgplicht art 1.11 Wnb.....	- 2 -
Wnb Gebiedsbescherming	- 3 -
Natura 2000-gebieden	- 3 -

Wnb Houtopstanden	- 3 -
NatuurNetwerk Nederland/ Ecologische HoofdStructuur	- 3 -

1. INLEIDING

1.1 Aanleiding

Men is voornemens sportvelden, waaronder wisselvelden, en de gebouwen en velden van de Smallerlandse Vereniging voor Pétanque (SVP) te ontwikkelen tot een zwembad aan de Sportlaan te Drachten. De gebouwen binnen het plangebied zullen worden gesloopt en de bosschages aan de westkant van het plangebied plus de bosschages die het plangebied van west naar oost doorkruisen worden gerooid. Met de werkzaamheden blijven de bestaande watergangen rondom het plangebied ongemoeid.

Omdat een deel van bovenstaande maatregelen een ruimtelijke ingreep betreft, dient een toetsing te worden uitgevoerd in het kader van de Wet natuurbescherming (Wnb). Deze toetsing vindt eerst plaats in de vorm van een quickscan gebaseerd op het onderdeel soortbescherming. In het kader daarvan is door Bureau FaunaX een analyse gemaakt van de (mogelijk) binnen de invloedssfeer aanwezige beschermde natuurwaarden. Hierbij ligt de focus op flora en alle diergroepen waarvan redelijkerwijze kan worden verwacht dat beschermde soorten voor kunnen komen in het plangebied. Tevens is een inschatting gemaakt van de eventuele effecten van de voorgenomen plannen op in de omgeving liggende beschermde natuurgebieden (Natura 2000 en NNN/EHS) (onderdeel gebiedsbescherming).

1.2 Doel

Deze ecologische beoordeling geeft, voor zover mogelijk, antwoord op de volgende vragen:

1. Komen binnen het plangebied (biotopen van) beschermde soorten in het kader van de Wet natuurbescherming voor?
2. Komen binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden beschermde natuurgebieden voor?
3. Wat zijn de mogelijke effecten van de realisatie van de initiatieven en het in gebruik hebben ervan op deze beschermde natuurwaarden?
4. Voor welke soorten en hun leefgebied wordt de wet mogelijk overtreden en in hoeverre kunnen overtredingen vermeden, dan wel verzacht worden?
5. Wat zijn de te ondernemen vervolgstappen met betrekking tot het voorkómen van schade aan beschermde soorten binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden?

Voor het beantwoorden van deze vragen zijn, naast de verzamelde gegevens tijdens het veldonderzoek, ook andere bronnen geraadpleegd. Zie hiervoor de bronnenlijst in hoofdstuk 4.

1.3 Onderzoeksopzet

Soorten

In opdracht van de gemeente Smallerland heeft Bureau FaunaX het planvoornemen door middel van een ecologische quickscan getoetst aan de natuurwetgeving. Deze quickscan heeft bestaan uit een bureaustudie en een veldbezoek gebaseerd op ecologisch inzicht (*expert judgement*). Een ecologische quickscan of beoordeling is meestal de eerste stap van ecologisch onderzoek en is bedoeld om een inschatting te maken van de mogelijke effecten op eventueel aanwezige beschermde flora en fauna en/of natuurgebieden binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden. Het veldonderzoek voor deze quickscan is uitgevoerd op dinsdag 16 februari 2021 en vond plaats onder winterse weersomstandigheden (6 °C, half bewolkt en stevige wind). Dit onderzoek bestond uit een visuele inspectie van het plangebied, waarbij is gelet op de aanwezigheid van (of sporen van) beschermde soorten en op de eventuele aanwezigheid van geschikt leefgebied van deze soorten.

Gebieden - Natura 2000

Behalve dat onderzocht wordt welke soorten binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden kunnen voorkomen, wordt ook gecontroleerd of er sprake kan zijn van negatieve effecten op instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebieden. Dit gebeurt middels een grove analyse op basis van de geplande werkzaamheden en de relevante afstand tot de meest nabij gelegen Natura 2000-gebieden.

Houtopstanden

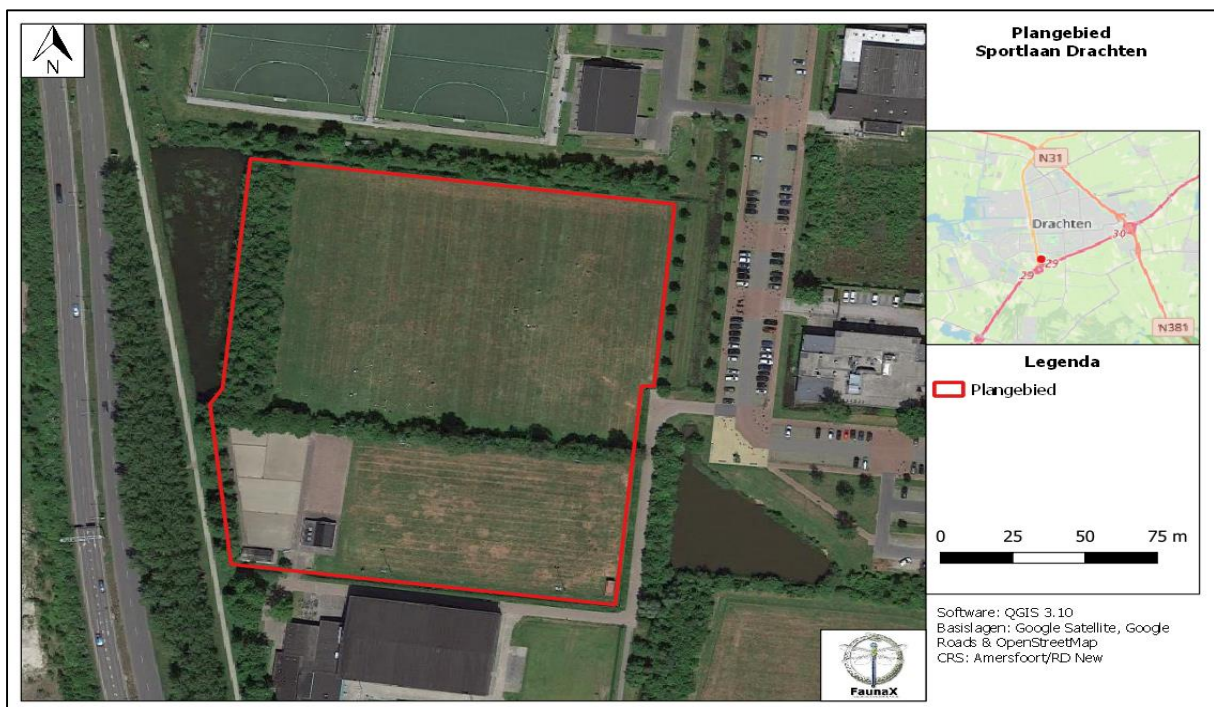
Onder de Wet natuurbescherming worden ook houtopstanden beschermd. Er wordt gecontroleerd in welke mate er sprake is van kap en of hier een meld- en/of herplantingsplicht aan de orde kan zijn.

Overige gebiedsbescherming

Naast de Wet natuurbescherming zijn er nog meer regelgevingen die ingaan op het beschermen van de natuur in Nederland. Dit zijn veelal provinciale stukken, al dan niet als uitvoeringsorgaan vanuit rijksbeleid. Het gaat hierbij om regelgeving omtrent het NatuurNetwerk Nederland/ Ecologische Hoofdstructuur, ganzenfoeragegebieden en weidevogelgebieden. Deze toetsing stipt kort aan of er sprake kan zijn van een conflict tussen de provinciale regelgevingen en het geplande initiatief.

1.4 Ligging en karakteristiek van het plangebied

Het plangebied (figuur 1.1) betreft gebouwen en velden van de Smallerlandse Vereniging voor Pétanque (SVP) en sportvelden aan de Sportlaan te Drachten. Het terrein wordt omringd door bosschages en watergangen en wordt door een bomenrij opgesplitst. De omgeving van het plangebied wordt gekenmerkt door sportvelden, sportverenigingsgebouwen en bedrijfspanden. Het planvoornemen betreft de ontwikkeling van het terrein tot een zwembad. Met de werkzaamheden zullen de gebouwen gesloopt worden en de bosschages in het westelijke en centrale deel van het plangebied gerooid worden. De omliggende watergangen zullen met de werkzaamheden ongemoeid blijven.

Figuur 1.1. De ligging van het plangebied in Drachten.

Figuur 1.2. Impressie van het plangebied.: kantine SVP, westelijke bosschage met vogelkasten, gebouwen SVP en watergang noordzijde plangebied.

2. RESULTATEN QUICKSCAN

2.1 Flora

Het plangebied wordt gekenmerkt door grasland met soorten zoals Engels raaigras, dovennetel, hondsdraf, smalle en brede weegbree, veldzuring en andere soorten die gebonden zijn aan voedselrijke omstandigheden (figuur 2.1). Het plangebied is vanwege habitateigenschappen ongeschikt voor beschermde flora en deze zijn ook niet aangetroffen.

Figuur 2.1. Impressie aangetroffen flora binnen het plangebied.

- Op basis van de waargenomen soorten en de (habitat)eigenschappen van het plangebied is het voorkomen van beschermde plantensoorten uit te sluiten.

2.2 Vogels

2.2.1 Jaarrond beschermde vogelnesten

Nesten van vogelsoorten die jaarrond beschermd zijn bevinden zich over het algemeen in volgroeide bomen en/of bossen, zoals ooievaarsnesten of horsten van roofvogels. Vaak worden oude kraaien- of eksternesten gebruikt door roofvogels en uilen. Tijdens het veldbezoek zijn geen boomnesten aangetroffen. In de hoogste berk in het midden van het plangebied is wel een grote boomholte aangetroffen, op ongeveer 4 meter hoogte en meer dan 10 cm $\varnothing$ (figuur 2.2). Soorten als bosuil, die dergelijke boomholten kunnen gebruiken, broeden echter in grote, oude bossen waar meer beschutting aanwezig is en hebben een voorkeur voor boomholten op grote hoogte welke zich in oudere bomen bevinden. Het voorkomen van jaarrond beschermde boomnesten kan op voorhand worden uitgesloten.

Het voorkomen van jaarrond beschermde nesten in gebouwen kan daarentegen niet op voorhand worden uitgesloten. In het plangebied bevinden zich twee gebouwen, waarvan het meest westelijk gelegen gebouw geschikt is voor huismussen om te nesten, gezien de ruimtes onder de gegolfde dakpannen. De hagen aan de oostkant van het plangebied zorgen ervoor dat het plangebied over alle elementen beschikt om als functioneel leefgebied van een huismus te dienen (verblijfplaatsen, foerageergelegenheid en dekking in de winter). Negatieve effecten van de werkzaamheden op jaarrond beschermde nesten van huismus kunnen daarom niet op voorhand worden uitgesloten.

Figuur 2.2. Aantroffen boomholte in de hoogste berk in het midden van het plangebied.

- Negatieve effecten van de werkzaamheden binnen het plangebied op jaarrond beschermde nesten van de huismus kunnen niet op voorhand worden uitgesloten.

2.2.2 Overige (broed)vogelsoorten

Naast de aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten is het plangebied ook beoordeeld op waarden voor (weide)broedvogels waarvan de nesten niet jaarrond beschermd zijn. De bosschages binnen het plangebied bieden mogelijkheden voor broedvogels om in te nesten en worden daarin ook gefaciliteerd door de aanwezige vogelkasten. Daarnaast kunnen watervogels bij de oevers van de watergangen rondom het plangebied tot broeden komen. Negatieve effecten als gevolg van de werkzaamheden op broedvogels waarvan de nesten geen jaarronde bescherming genieten, kunnen daarom niet op voorhand worden uitgesloten.

- Er kan niet bij voorbaat worden uitgesloten dat zich binnen het plangebied/ de invloedssfeer van de werkzaamheden nestplaatsen bevinden van vogelsoorten waarvan de nesten alleen tijdens het broedseizoen beschermd zijn.

2.3 Zoogdieren

2.3.1 Vleermuizen

Het plangebied is tijdens het veldbezoek beoordeeld op waarden voor vleermuizen. Hierbij is de nadruk gelegd op de aanwezigheid van mogelijke verblijfplaatsen. Ook is gekeken of het plangebied onderdeel uitmaakt van essentiële vliegroutes of foerageergebied van vleermuizen.

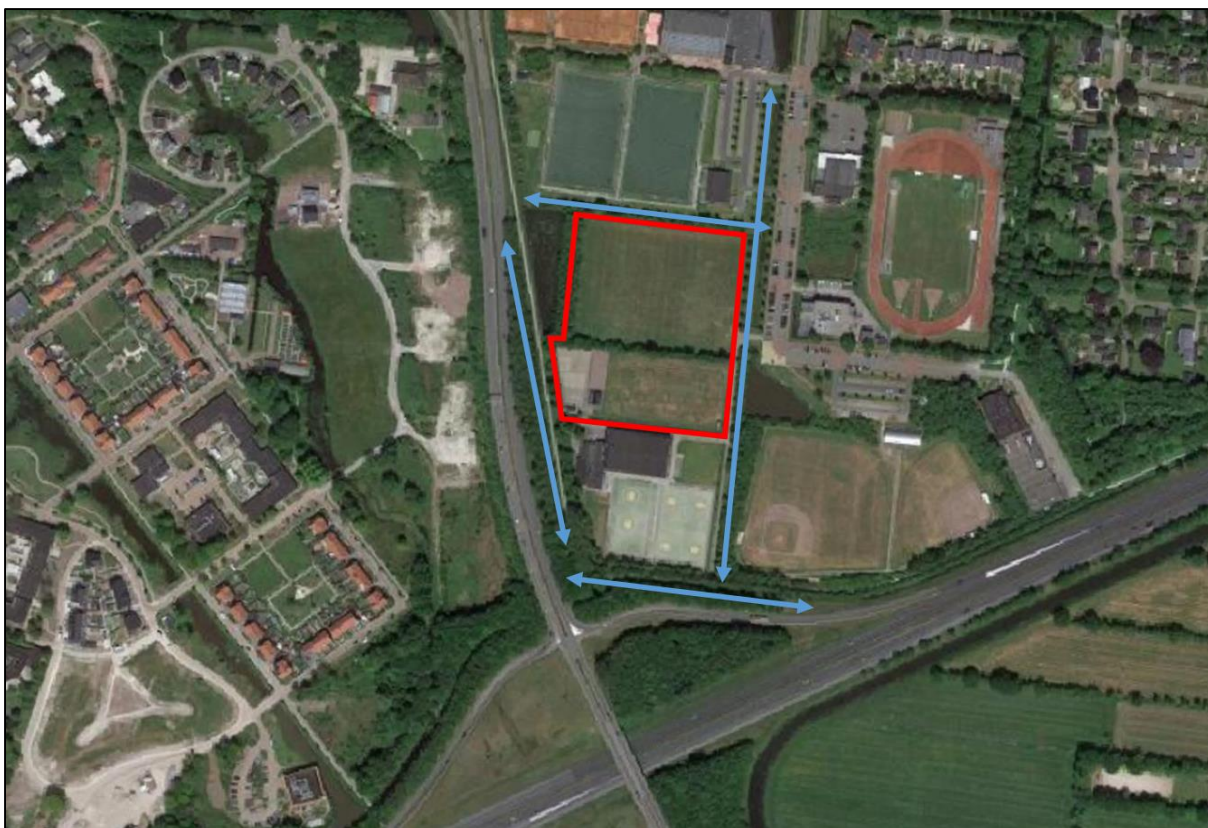
Vleermuizen verblijven voornamelijk in gebouwen of boomholtes, die ook binnen het plangebied/ invloedssfeer van de werkzaamheden zijn aangetroffen. De twee gebouwen binnen het plangebied betreffen lage gebouwen met schuine daken, met strak aansluitende gevelbetimmering (figuur 2.3, links), waardoor het voor vleermuizen minder geschikt is. Er zijn echter ruimtes onder nokvorsten, en onder overstaande daklijsten en gevelpannen waar vleermuizen toegang kunnen krijgen tot de daken om daar te verblijven (figuur 2.3, rechts). Negatieve effecten van de werkzaamheden op vleermuisverblijfplaatsen in de gebouwen kunnen daarom niet op voorhand worden uitgesloten.

Figuur 2.3. Impressie gebouwen binnen het plangebied, met links strak aansluitende gevelbetimmering en rechts mogelijkheden voor vleermuizen om binnen het plangebied te verblijven.

Voor wat betreft boomholten, zijn er binnen het plangebied geen bomen met holten aangetroffen, behalve de eerdergenoemde berk (figuur 2.2). In hoeverre de holte (vooral naar boven) is ingerot, bepaalt of de holte geschikt is als vleermuisverblijfplaats. Dit was tijdens de quickscan niet te beoordelen en kan het beste met behulp van een ladder en endoscoop worden vastgesteld. Negatieve effecten als gevolg van de werkzaamheden op vleermuisverblijfplaatsen in boomholten kunnen daarom niet op voorhand uitgesloten worden.

Bomenrijen, watergangen en andere rechtlijnige verbindende elementen kunnen door vleermuizen gebruikt worden als vliegroutes tussen verblijfplaatsen en foerageergebied. Het plangebied betreft aan de westkant een brede strook bomen die kan dienen als vliegroute en foerageergebied, zeker gezien er een brede waterpartij aan grenst. De omgeving biedt echter voldoende andere rechtlijnige elementen en bosschages rondom het plangebied (figuur 2.4), waardoor negatieve gevolgen van de werkzaamheden op essentiële vliegroutes en foerageergebieden op voorhand kunnen worden uitgesloten.

Figuur 2.4. Rechtlijnige elementen (pijlen) en groen rondom het plangebied (rood kader) voor alternatieve foerageergebieden en vliegroutes (bron: Google Maps).

- Negatieve effecten van de werkzaamheden op vleermuisverblijfplaatsen kunnen niet op voorhand worden uitgesloten.
- Negatieve effecten van de werkzaamheden op essentiële vliegroutes of foerageergebieden kunnen op voorhand worden uitgesloten.

2.3.2 Overige zoogdiersoorten

Het plangebied is eveneens gecontroleerd op waarden voor overige zoogdiersoorten. Er zijn uit de ruime omgeving van het plangebied geen waarnemingen van de waterspitsmuis bekend (bron: NDFF). Ook vormen de waterlichamen om het plangebied heen geen geschikt habitat voor deze soort. Hierdoor kan de aanwezigheid van waterspitsmuis binnen en rondom het plangebied op voorhand worden uitgesloten.

De eerdergenoemde boomholte van de berk uit figuur 2.2 is mogelijk geschikt als verblijfplaats van boommarters. Echter gezien de berk in een relatief smalle bomenrij, te midden van grasvelden waar veel menselijke bedrijvigheid plaatsvindt, staat en er in de ruime omgeving van het plangebied geen waarnemingen zijn gedaan van deze soort (bron: NDFF), kan op basis van zowel habitatgeschiktheid als verspreidingsgegevens de aanwezigheid van boommarter binnen het plangebied op voorhand worden uitgesloten.

Nabij het plangebied zijn recente waarnemingen van wolf gedaan (bron: NDFF). Het plangebied ligt echter binnen de bebouwde kom tussen drukke autowegen en het plangebied wordt gekenmerkt door veel menselijke bedrijvigheid. Daardoor kan op basis van habitatgeschiktheid de aanwezigheid van verblijfplaatsen van de wolf binnen het plangebied op voorhand worden uitgesloten.

De aanwezigheid van verblijfplaatsen van de overige beschermde zoogdiersoorten als das en otter kan op voorhand worden uitgesloten op basis van habitateigenschappen en/of verspreidingsgegevens.

Wel is het plangebied op basis van de habitat geschikt voor vrijgestelde zoogdieren zoals mol en egel. Voor vrijgestelde soorten geldt de zorgplicht.

- Aanwezigheid van verblijfplaatsen van overige beschermde zoogdiersoorten zoals waterspitsmuis, boommarter, wolf, das en otter kan op voorhand worden uitgesloten.
- Voor voorkomende vrijgestelde soorten zoals egel en mol geldt de zorgplicht.

2.4 Reptielen en amfibieën

Door afwezigheid van waarnemingen van reptielen in de wijde omgeving van het plangebied (bron: NDFP), kan de aanwezigheid van reptielen binnen het plangebied op basis van verspreidingsgegevens op voorhand worden uitgesloten.

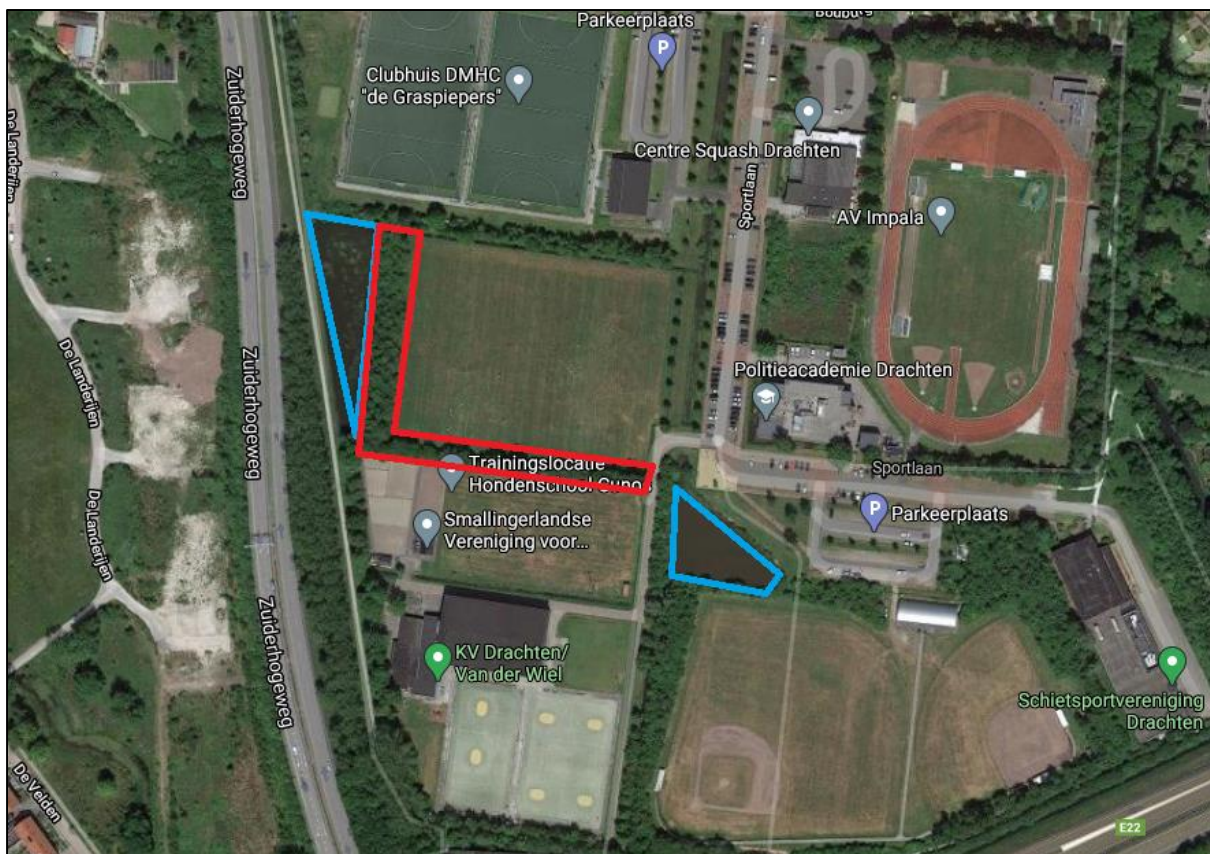
In de directe omgeving van het plangebied zijn waarnemingen gedaan van de vrijgestelde soorten meerkikker en bastaardkikker (figuur 2.5, groen cirkel). Tevens zijn uit de omgeving van het plangebied, op zo'n 100 meter afstand, waarnemingen van de beschermde poelkikker bekend (figuur 2.5, oranje cirkel). Om deze reden zijn de waterlichamen die grenzen aan het plangebied beoordeeld op habitatgeschiktheid voor deze soort.

Voor de grotere waterlichamen direct ten westen en oosten van het plangebied vormen potentieel voortplantingswater voor de poelkikker (figuur 2.6, blauw). Het is mede hierdoor ook niet op voorhand uit te sluiten dat de sloten grenzend aan het plangebied dienen als (suboptimaal geschikt) voortplantingshabitat voor deze soort. De soort plant zich namelijk vaker voort in dergelijke kwel-gevoerde sloten. Daarbij moet rekening worden gehouden met het feit dat de NDFP in deze geen volledig beeld geeft.

Met name de westelijk in het plangebied gelegen bosschages (welke zullen worden gerooid) kunnen dienen als overwinteringshabitat voor de poelkikker, gezien de ligging naast het in potentie meest geschikte voortplantingswater. Ook van de overige te kappen bosschages kan de functie als landhabitat niet op voorhand worden uitgesloten. Negatieve effecten als gevolg van de werkzaamheden op het leefgebied van de poelkikker kunnen derhalve niet op voorhand worden uitgesloten. Voor vrijgestelde amfibieën geldt de zorgplicht.

Figuur 2.5. Waarnemingen van amfibieën rondom het plangebied (rood kader) 2016-2021 (bron: NDFP). In de groene cirkel de waarnemingen van vrijgestelde groene kikkersoorten, in de oranje cirkel de dichtstbijzijnde waarnemingen van o.a. de poelkikker, afgescheiden van het plangebied door de Zuiderhogeweg.

Figuur 2.6.: Direct aan het plangebied grenzende waterlichamen die het meest geschikt zijn voor de poelkikker (blauw) en te rooien bosschages welke kunnen dienen als landhabitat voor de poelkikker (rood).

- De aanwezigheid van beschermde reptielen kan op basis van habitatgeschiktheid en verspreidingsgegevens worden uitgesloten.
- Negatieve effecten als gevolg van de werkzaamheden op het leefgebied van de poelkikker kunnen niet op voorhand worden uitgesloten

2.5 Vissen

Uit de ruime omgeving van het plangebied zijn waarnemingen van de grote modderkruiper bekend. In het planvoornemen worden echter geen waterlichamen aangetast. Negatieve effecten op (beschermde) vissen kunnen op voorhand worden uitgesloten.

- Negatieve effecten van de werkzaamheden op de grote modderkruiper kunnen op voorhand worden uitgesloten.

2.6 Ongewervelden

Het plangebied bevat geen waardplanten of watervegetatie die essentieel zijn bij de voortplanting van beschermde insecten of andere ongewervelden. Op basis hiervan kunnen negatieve effecten van de werkzaamheden op beschermde ongewervelden binnen het plangebied worden uitgesloten.

- Op basis van habitateigenschappen kan worden uitgesloten dat de werkzaamheden negatieve gevolgen zullen hebben op beschermde ongewervelden.

2.7 Gebiedsbescherming

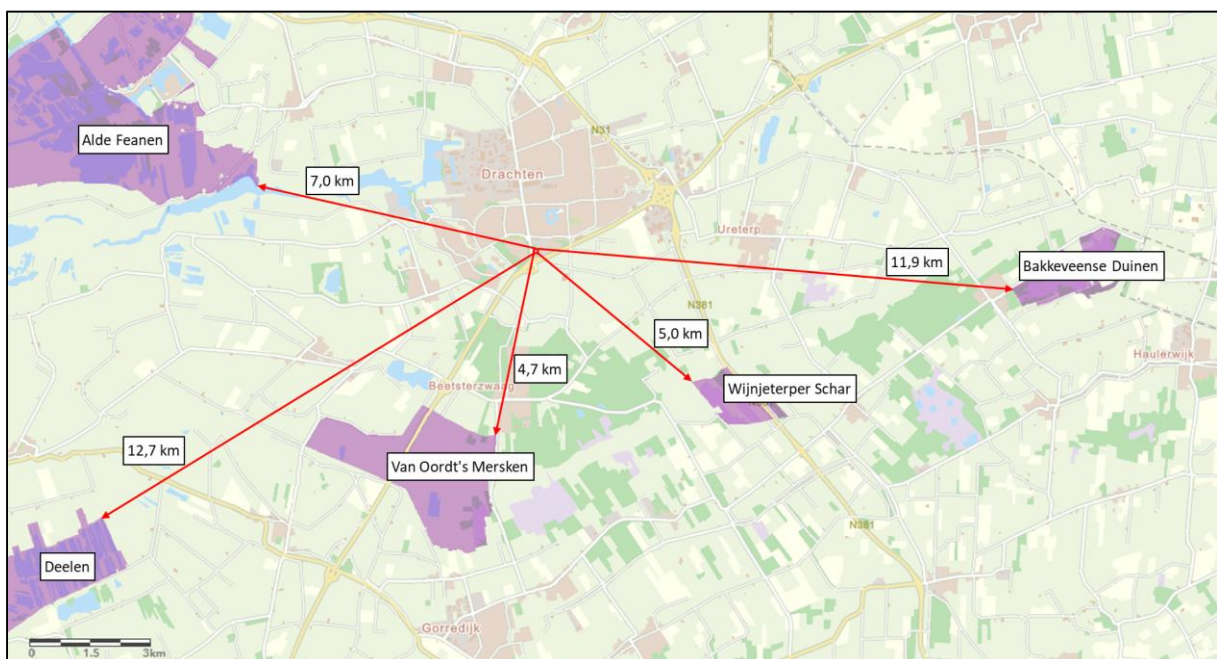
Het plangebied valt niet onder de NNN/ EHS, ganzenfoerageergebieden of weidevogelgebieden.

- Het plangebied valt niet onder de EHS, ganzenfoerageergebieden of weidevogelgebieden aangesteld door de provincie Fryslân. Een toetsing naar een mogelijk conflict tussen gebiedsbescherming en het initiatief is niet van toepassing.

2.7.1 Stikstofgevoeligheid

In de omgeving van het plangebied zijn de volgende Natura 2000-gebieden te vinden: Van Oordt's Mersken (4,7 km), Wijnjeterper Schar (5 km), Alde Feanen (7 km), Bakkeveense Duinen (11,9 km) en Deelen (12,7 km), zie figuur 2.6. Voor deze gebieden, behalve Deelen, zijn habitattypen en/of habitatrictlijnsoorten aangewezen, zoals zwak gebufferde venen, binnenlandse kraaiheibegroeiingen, meren met krabbenscheer en fonteinkruiden en stuifzandheiden met struikhei en grote modderkruiper en gevlekte witsnuitlibel. Tijdens de uitvoering van de voorgenomen werkzaamheden komt er naar alle waarschijnlijkheid extra stikstof vrij door bijvoorbeeld het inzetten van mobiele werkvoertuigen. Deze extra stikstofemissie heeft mogelijk een effect op voorgenoemde gebieden welke zijn aangewezen voor diverse (stikstof)geschikte habitattypen en -richtlijnsoorten. Gezien de werkzaamheden op relatief grote afstand van Natura 2000-gebieden plaatsvinden, kan naar onzes inziens worden uitgesloten dat de extra stikstofemissie significant negatieve effecten zal veroorzaken binnen de voorgenoemde gebieden en is een Aeries-berekening niet van toepassing. De provincie Fryslân is echter bevoegd gezag in dezen en bepaalt of het uitvoeren van deze berekening benodigd is.

- Een Aeries-berekening in het kader van Natura 2000 is naar onze mening niet nodig.

Figuur 2.6. Ligging van het plangebied ten opzichte van Natura 2000 gebieden (bron: Natuur overzichtskaart, provincie Fryslân).

2.8 Houtopstanden

Als er een houtareaal wordt gekapt van meer dan 10 are (1000 m²) of een bomenrij van minimaal 20 bomen buiten de bebouwde kom kan er sprake zijn van een meld- en/of herplantingsplicht. Binnen het plangebied worden de bosschages ten westen en te midden van het plangebied geroid met een oppervlakte van ongeveer 1800 – 2000 m², waardoor er mogelijk sprake is van een meld- en/of herplantingsplicht.

- Er is mogelijk sprake van een meld- en/of herplantingsplicht.

3. SAMENVATTING EN CONCLUSIES

3.1 Overzicht beschermde soorten

In onderstaand tabel 3.1 worden de aangetroffen en potentieel aanwezige beschermde soorten en hun beschermingsstatus binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden samengevat. In de Wet natuurbescherming zijn vooral vaste verblijfplaatsen (voortplantingslocaties zoals nesten, hollen, kraamkolonies etc.) van belang, maar ook de functionele leefomgeving die vaste verblijfplaatsen in stand houdt. In dit overzicht zijn dan ook alleen de soorten opgenomen, waarvoor het plangebied onderdeel vormt van hun leefgebied en/of levenscyclus, en waarop eventueel in de toekomst geplande werkzaamheden van negatieve invloed kunnen zijn.

Tabel 3.1 Overzicht van aangetroffen en potentieel voorkomende beschermde flora en fauna in het plangebied.

Soortgroep	Soort	Aanwezigheid	Art. 3.1	Art. 3.5	Art. 3.10	Vrijgesteld	Advies
Vogels	Algemene broedvogels	Mogelijk	X				Werken buiten broedtijd of onder begeleiding van een ecooloog
Vogels (jaarrond beschermde nesten)	Huismus	Mogelijk	X				Nader onderzoek
Vleermuizen (verblijfplaatsen)	Diverse soorten	Mogelijk		X			Nader onderzoek
Amfibieën	Poelkikker	Mogelijk		X			Nader onderzoek
Vogels Zoogdieren Amfibieën Vissen	Algemeen voorkomende soorten	Mogelijk			X	X	Zorgplicht
Overig belanghebbenden	Aandachtspunt	Advies					
Houtopstanden	Meld- en/of herplantingsplicht	Informeer bij gemeente Smallingerland of er een meld- en/of herplantingsplicht is					

3.2 Effectbespreking en aanbevelingen

Het project kan naar onzes inziens doorgang vinden binnen het kader van de Wet natuurbescherming, mits men zich houdt aan de hieronder volgende aanbevelingen.

3.2.1 Jaarrond beschermde nesten (huismus)

Het westelijk gelegen gebouw binnen het plangebied biedt broedmogelijkheden voor huismus en de omgeving biedt daarnaast voldoende rustplekken om het plangebied als geschikt functioneel leefgebied voor de huismus te beoordelen. Huismusverblijfplaatsen zijn jaarrond beschermd en gaan door de sloopwerkzaamheden mogelijk verloren. Wij adviseren nader onderzoek uit te laten voeren om de aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten van huismussen binnen het plangebied vast te stellen, dan wel uit te sluiten. Dit dient uitgevoerd te worden door middel van twee ochtendbezoeken (conform datumgrenzen SOVON, 1 april – 15 mei). Wanneer er jaarrond beschermde nesten van huismussen binnen het plangebied worden vastgesteld, dient er een ontheffing te worden aangevraagd voor deze soort. Deze wordt in de regel afgegeven onder de voorwaarde dat er mitigerende en compenserende maatregelen worden uitgevoerd.

3.2.2 Algemeen voorkomende broedvogels

Het plangebied biedt mogelijkheden voor vogels om te broeden, in de bosschages en oevers binnen het plangebied. Het gaat hier om soorten waarvan nesten alleen beschermd zijn tijdens het broedseizoen. Wij adviseren daarom om de werkzaamheden buiten de broedtijd uit te voeren. De broedtijd loopt grofweg van 15 maart tot 15 juli. Er is echter geen standaard voor deze periode. Sommige soorten kunnen eerder of later in het jaar broeden.

Wat van belang is, is of er een broedgeval is en of er sprake is van wezenlijke verstoring van het betreffende broedgeval. Bijvoorbeeld de riet broedende soort de kleine karekiet kan in september nog jongen in het nest hebben. Eventueel kan tijdens de broedtijd gewerkt worden, dit dient dan te gebeuren onder begeleiding van een ecooloog.

3.2.3 *Vleermuizen (verblijfplaatsen)*

Het plangebied is geschikt voor vleermuizen om in te verblijven, vanwege ruimtes onder de daklijsten en overstaande gevelpannen. Daarnaast kan de boomholte in het plangebied als verblijfplaats gebruikt worden. Gezien de werkzaamheden onder andere sloop en kap betreffen, kunnen mogelijke verblijfplaatsen van vleermuizen verloren gaan. Wij adviseren daarom allereerst endoscopisch onderzoek van de boomholte om te bepalen of deze geschikt is voor vleermuizen en of nader onderzoek in deze nodig is. Dit kan gecombineerd worden met het nader onderzoek naar huismussen. Daarnaast adviseren we nader onderzoek naar vleermuisverblijfplaatsen om vast te stellen of vleermuizen gebruik maken van de gebouwen in het plangebied. Nader onderzoek dient te gebeuren aan de hand van vier veldbezoeken verspreid over de kraam- (15 mei – 15 juli, met minimaal 10 dagen tussen de bezoeken en minimaal één ochtendbezoek) en de paarperiode (15 augustus – 1 oktober, met minimaal 10 dagen tussen de bezoeken). De onderzoeksmethodiek is vastgelegd in het Vleermuisprotocol, opgesteld door het ministerie van EZ, Netwerk Groene Bureaus en de Zoogdiervereniging. Indien er verblijfplaatsen van vleermuizen worden vastgesteld binnen de het plangebied, dient er voor de desbetreffende soort(en) een ontheffing te worden aangevraagd, welke in de regel wordt afgegeven onder de voorwaarde dat er compenserende en mitigerende maatregelen worden uitgevoerd.

3.2.4 *Amfibieën (poelkikker)*

De aanwezigheid van landhabitat van poelkikkers binnen het plangebied kan niet op voorhand worden uitgesloten. We adviseren nader onderzoek uit te laten voeren om de aanwezigheid hiervan binnen het plangebied vast te stellen, dan wel uit te sluiten. Dit kan naar ons inzien het beste worden gedaan aan de hand van twee gerichte veldbezoeken in de maand mei waarbij wordt gelet op kooractiviteit (datumgrenzen RAVON). Indien de aanwezigheid van deze soort wordt vastgesteld in waterlichamen grenzend aan het plangebied, kan er vanuit worden gegaan dat de te rooien bosschages worden gebruikt als landhabitat en dient er voor deze soort een ontheffing aan de Wnb te worden aangevraagd. Deze wordt in de regel afgegeven onder de voorwaarde dat er mitigerende en compenserende maatregelen worden uitgevoerd.

3.2.5 *Vrijgestelde- en niet beschermde soorten: de zorgplicht*

Er kan een aantal niet beschermde of vrijgestelde soorten voorkomen in het plangebied, zoals verschillende soorten kleine zoogdieren, amfibieën en vissen. Voor schade aan deze soorten geldt in principe een vrijstelling. De zorgplicht van de Wet natuurbescherming schrijft echter voor dat men verplicht is om alles wat redelijkerwijze mogelijk is, te doen of juist te laten om schade aan wilde planten en dieren zo veel mogelijk te voorkomen. Dit kan bijvoorbeeld tot uiting worden gebracht door voorafgaand aan de werkzaamheden dekking te verwijderen. Hierdoor worden eventueel aanwezige dieren vooraf bewogen een andere verblijfplaats te zoeken.

3.2.6 Houtopstanden

Binnen het planvoornemen worden de bosschages ten westen en te midden van het plangebied verwijderd. Er is derhalve mogelijk sprake van een meld- en/of herplantingsplicht. We adviseren contact op te nemen met de gemeente Smallingerland/ provincie Fryslân voor meer informatie hierover.

3.3 Overzicht vervolgstappen

De werkzaamheden kunnen binnen de kaders van de Wet natuurbescherming worden uitgevoerd, mits aan de hieronder genoemde vervolgstappen wordt voldaan. Voor meer detaillering en uitleg, zie de paragrafen hiervoor.

- **Algemeen voorkomende broedvogels:** Werken buiten de broedtijd (grootweg 15 maart-15 juli), of onder begeleiding van een ecooloog.
- **Jaarrond beschermde nesten (huismus):** Nader onderzoek.
- **Vleermuizen (verblijfplaatsen):** Endoscopisch onderzoek boomholte. Indien geschikt → Nader onderzoek. Tevens nader onderzoek gebouwen plangebied.
- **Poelkikker:** Nader onderzoek.
- **Vrijgestelde soorten:** Het naleven van de zorgplicht.
- **Houtopstanden:** Contacteer gemeente Smallingerland/ provincie Fryslân voor meer informatie over een eventuele meld- en/of herplantingsplicht.

4. BRONNEN EN LITERATUUR

Alterra (2015). Synbiosis kaartenmachine Natura 2000 | Beschermde gebieden. Via: <http://www.synbiosys.terra.nl/natura2000/googlemapszoek.aspx>

Broekhuizen, S., K. Spoelstra, J.B.M. Thissen, K.J. Canters & J.C. Buys (redactie) 2016. Atlas van de Nederlandse zoogdieren. Natuur van Nederland 12. Naturalis Biodiversity Center & EIS Kenniscentrum Insecten en andere ongewervelden, Leiden.

Creemers, R.C.M. & J.J.W. van Delft 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland.- Nederlandse Fauna 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey- Nederland, Leiden

FLORON (2015) Verspreidingsatlas planten. Via <http://www.verspreidingsatlas.nl/planten>

Korsten, E. en Regelink, J.R. (2010). Cursus herkennen van potentiële vleermuiswaarden: in het kader van quickscans en ander ecologisch vooronderzoek. Zoogdiervereniging rapport 2010.44. Zoogdiervereniging, Nijmegen

Melis, J. & M.Koopmans, 2015. Fiskatlas Fryslân, verspreiding en ecologie van zoetwatervissen in Fryslân. Bornmeer, Gorredijk.

Natura 2000 gebieden
<https://www.natura2000.nl/gebieden/friesland>

Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging en Gegevensautoriteit Natuur.
Vleermuisprotocol 2021, 1 januari 2021. www.gegevensautoriteitnatuur.nl en www.netwerkgroenebureaus.nl

Kaarten betreffende gebiedsbescherming (Natuur overzichtskaart) provincie Fryslân
<https://fryslan.maps.arcgis.com/home/webmap/viewer.html?webmap=eb4e12aa6eea4591af7cof48ef6def54&extent=120990,533762,221778,617075,28992>

RAVON (2009). Verspreidingsonderzoek reptielen en amfibieën. In opdracht van het ministerie van LNV, Gegevensautoriteit Natuur.

Verspreidingsatlas
<https://www.verspreidingsatlas.nl>

BIJLAGE I WET- EN REGELGEVING

De wettelijke bescherming van natuurwaarden valt in grote lijnen uiteen in drie delen: soortbescherming, gebiedsbescherming en houtopstanden.

Wnb Soortbescherming

De Wet natuurbescherming draagt onder andere zorg voor de bescherming van in het wild voorkomende dier- en plantensoorten. De wet bevat een aantal verbodsbepalingen die ervoor moeten zorgen dat de gunstige staat van instandhouding van alle in het wild levende dier- en plantensoorten zal blijven gewaarborgd.

De Wet natuurbescherming verdeelt beschermde soorten in twee groepen, de Europees beschermde soorten en de nationaal beschermde soorten. De eerste groep bestaat uit strikt beschermde soorten uit de Vogel- en Habitatrichtlijn (art. 3.1 en 3.5). De Vogel- en Habitatrichtlijn zijn richtlijnen van de Europese Unie waarin wordt aangegeven welke diersoorten en welke typen natuurgebieden door de lidstaten dienen te worden beschermd. In de tweede categorie staan de overige (nationaal) beschermde soorten (art. 3.10). Binnen de Wet natuurbescherming vullen Europese en nationale wetgeving elkaar aan. De Habitatrichtlijnsoorten (art. 3.5) genieten een iets zwaardere bescherming dan de nationaal beschermde soorten (art. 3.10). Zo geldt voor de nationale soorten geen verbod op het verstoren, iets wat wel het geval is bij de Habitatrichtlijnsoorten. Ook zijn de belangen waaronder ontheffing aangevraagd mag worden, voor de nationaal beschermde soorten uitgebreider dan voor de habitatrichtlijnsoorten.

Vogels en verstoring

Voor alle inheemse vogelsoorten geldt dat het verboden is om in het wild levende vogels te doden of te vangen, opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen, te beschadigen, te rapen of nesten van vogels weg te nemen. Ook is het verboden om vogels opzettelijk te storen. Dit is echter niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort. Dit kan dus ook tijdens het broedseizoen het geval zijn, als kan worden aangetoond of beargumenteerd dat de verstoring geen negatieve effecten heeft op (de kansen van) het broedsucces. Of dit van toepassing is hangt af van meerdere factoren, zoals de biologie van een soort, de fase van de broedtijd waarin het broedpaar zich op dat moment bevindt (zoals balts, nestbouw, eieren of jongen) en de mate van verstoring. Een ter zake kundige ecooloog kan in voorkomende gevallen bepalen wat wel of niet geldt als wezenlijke verstoring. In aanvulling op bovenstaande wordt er door de provincies een lijst met vogelsoorten gehanteerd, waarvan de nesten jaarrond bescherming genieten. Binnen deze categorie wordt onderscheid gemaakt in soorten met jaarrond beschermde nesten (categorie 1 tot en met 4) en vogels met *mogelijk* jaarrond beschermde nesten (categorie 5).

Vrijgestelde soorten provincie Fryslân

Hoewel de Wet natuurbescherming een nationale wet is, kunnen de provincies (als de bevoegde gezagen) soorten aanwijzen die vrijgesteld kunnen worden van de beschermde status, als het gaat om ruimtelijke ontwikkelingen. Tabel 2.1 geeft een overzicht van de via de Verordening Wet natuurbescherming door de provincie Fryslân vrijgestelde soorten (zoogdieren en amfibieën). De verordening van de Provinciale Staten van Fryslân is te vinden op <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/prb-2016-6515.html>.

Tabel 1. Vrijgestelde soorten Verordening Wet natuurbescherming provincie Fryslân.

Zoogdieren	Amfibieën
Aardmuis	Bastaardkikker
Bosmuis	Bruine kikker
Bunzing	Gewone pad
Dwergmuis	Kleine watersalamander
Dwergspitsmuis	Meerkikker
Egel	
Gewone bosspitsmuis	
Haas	
Hermelijn	
Huisspitsmuis	
Konijn	
Ree	
Rosse woelmuis	
Steenmarter	
Tweekleurige bosspitsmuis	
Veldmuis	
Vos	
Wezel	
Woelrat	

Voorwaarden vrijstellingen

Zoals gezegd zijn de vrijstellingen onder het bevoegd gezag van de provincie Fryslân, en zijn hiermee geen onderdeel van de Wet natuurbescherming zelf. De provincie heeft de soorten zoals die genoemd zijn in bovenstaande tabel niet zonder meer vrijgesteld, hier zijn voorwaarden aan verbonden. Ten eerste is het van belang dat er geen andere bevredigende oplossing voorhanden is. Ten tweede gelden de vrijstellingen niet in alle situaties. Deze zijn alleen van toepassing als de geplande werkzaamheden onder één van de volgende noemers vallen:

- a. in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
- b. in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
- c. in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
- d. in het kader van bestendig beheer en onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied.

Ten derde is een aantal specifieke voorwaarden opgesteld (Bijlage I van de Verordening). Hierbij geldt dat indien sprake is van vangen of doden, alleen gebruik mag worden gemaakt van de in de verordening genoemde middelen en methoden. Dit is vooral van toepassing bij de vrijgestelde zoogdieren. Indien deze in winterslaap zijn en ze worden gevangen, dan moet er alles aan gedaan worden om ervoor te zorgen dat de overlevingskansen niet worden verminderd als gevolg van het vangen en verplaatsen. Voor amfibieën is het belangrijk te vernemen dat indien deze in winterslaap zijn, het niet is toegestaan ze te vangen (en verplaatsen).

Indien bovengenoemde soorten voorkomen binnen een plangebied, is een ontheffing voor deze soort dus niet nodig.

Zorgplicht art 1.11 Wnb

Echter, dit is niet nodig omdat nog steeds een inspanning wordt geleverd om deze soorten zo min mogelijk schade te doen, zoals is omschreven in artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming, meer algemeen bekend als de zorgplicht. Hoewel overtredingen niet strafbaar zijn gesteld, kan het uitvoeren van de zorgplicht wel worden gehandhaafd door toepassing van een bestuursdwang. Dat betekent dat de uitvoerende gedwongen kan worden herstelacties uit te voeren.

Wnb Gebiedsbescherming

Gebiedsbescherming houdt in dat gebieden met belangrijke natuurwaarden wettelijk zijn beschermd. Het gaat hierbij om het Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen de Ecologische Hoofdstructuur of EHS) en Natura2000-gebieden.

Natura 2000-gebieden

Projecten of activiteiten die niet noodzakelijk zijn voor, of verband houden met, het beheer van de natuurwaarden van Natura2000-gebieden (Vogel- en/of Habitatrichtlijngebieden) en mogelijk negatieve effecten hebben op deze waarden, dienen vanuit de Wet natuurbescherming getoetst te worden. Deze toetsing vindt enkel plaats in het geval de uitvoering van een project plaatsvindt binnen de invloedssfeer van een N2000-gebied en verwacht wordt dat deze uitvoering (mogelijk) negatieve effecten heeft op soorten of habitattypen waarvoor het N2000-gebied is aangewezen.

Wnb Houtopstanden

De Boswet is in 2015 gewijzigd en per 1 januari 2017 opgenomen in de nieuwe Wet Natuurbescherming. Die wet zal op den duur weer (beleidsneutraal) in de Omgevingswet opgenomen worden. De, voor gemeenten, belangrijkste wijziging van de wet is de beperking in het stellen van regels ten aanzien van houtopstanden buiten de begrenzing zoals aangegeven op de kaart Begrenzing Bebouwde kom Boswet. Dit heeft effect op o.a. gemeentelijk kapbeleid. De provincie heeft, als bevoegd gezag, een provinciale verordening opgesteld voor de uitvoering van de Wet Natuurbescherming. Dat is in overleg met de Friese gemeenten gedaan.

De APV, afd. 3 Het bewaren van houtopstanden, oftewel de kapverordening, vormt de basis voor het nader uitgewerkte kapbeleid. Tevens zijn in de APV regels opgenomen ten aanzien van de Bomenlijst.

De bescherming van arealen bos en houtopstanden valt dus onder de Wnb, mochten deze groter zijn dan 10 are (1000 m²) of bestaan uit een bomenrij van minimaal 20 bomen buiten de bebouwde kom. De gemeente hanteert soms voor 'buiten de bebouwde kom' een andere begrenzing dan voor de Weg- en verkeerswet. Bij twijfel kan hierover bij de gemeente informatie worden aangevraagd. Als de houtopstand groter dan 10 are is of bestaat uit een bomenrij van minimaal 20 bomen buiten de bebouwde kom, dan is er een meld- en herplantingsplicht van hetzelfde areaal bos binnen drie jaar na het kappen hiervan. Niet alle boomsoorten vallen onder deze wetgeving. Populieren, wilgen, essen of elzen die zijn bedoeld voor de productie als biomassa zijn uitgezonderd, indien tenminste een keer per tien jaar wordt geoogst, de beplanting na 1 januari 2013 is aangelegd en aan een aantal beplantingseisen is voldaan. Ook kerstbomen die niet ouder zijn dan twintig jaar, kweekgoed, fruitbomen en windschermen om boomgaarden zijn uitgezonderd.

NatuurNetwerk Nederland/ Ecologische HoofdStructuur

Strikt genomen valt de NNN/EHS niet onder de Wet natuurbescherming aangezien dit bepaald wordt door de provincies en niet door het Rijk.

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen de Ecologische Hoofdstructuur of EHS) maakt onderdeel uit van het rijksbeleid voor het creëren en vormgeven van een samenhangend netwerk van bestaande en nog te ontwikkelen natuurgebieden in Nederland. De provincies krijgen echter zelf de gelegenheid om dit naar eigen inzicht zo goed mogelijk aan te wijzen, inrichten en beheren.

Indien een ruimtelijke ingreep binnen de begrenzing van het NNN plaatsvindt moet een 'nee, tenzij' procedure worden doorlopen en zal bij doorgang van de ingreep in de regel compensatie en mitigatie noodzakelijk zijn.